POSTILLA,
Eli
Ulgostoimitus/ nijnen
Ewangeliumitten päälle cuin ymbäri aiastaian/ saarnatan Jumalan Seuracunnasa.

Caickein Jumalisten ia hywäin Suomalaisten/ jotca Jumalata ia hänen Pyhä Sanans racastawat/ hywäxi/ opixi ia oienuxexi/ tehty ia coconpantu.

I. Osa.

Adwenti Sunnantaista nijn Pyhän Colminasuiden Sunnuntain asti.

ERICUS ERICI.
Episcopus Aboënsis.

Präntätty Stockholmis/
Christoph. Reusneril.
Anno 1621.

1. Cor. 2. v. 10.

Meille on Jumala sen ilmoittanut hänen Hengensä läpitze/ Sillä että se Hengi caicki Cappalet tutkistele/ Ja / mös Jumaluden syweydhet.

Augustinus.

Ego Domine confiteor tibi omnem paupertatem meam, ut sit tibi gloria tota. Quoniam tuum est omne bonum gestum per me. Nihil aliud ego sum, quam universa Vanitas, umbra mortis & abyssus quædam tenebrosa, terra inanũ & vacua, quæ sine tua benedictione nihil germinat.

Mich. 6. v: 8.

Se on sinulle sanottu/ O Inhiminen/ mitä hywä on / ia mitä HErra sinulda waati: Nimittäin/ ettes ketkisit Jumalan sanan/ ia rackautta harioittaisit/ ia ole neurä sinun Jumalas edes.

Sillå Swriwaldialle ia corkiast syndinelle Ruchtinalle ia Herralle/

Her Gustaff Adolphille/

Ruotzin Göthin ia Wendin Cuningalle/ Swrifurstille Suomen maalla/ Ruchtinalla Eesthin maalla ia Carelisa/ niin mös Herralle ylitze Jngermannin/maan minun armoliselle Cuningallen ia Herrallen.

Toiwotan minå armon/rauhan ja hywåstisiugnauxen Jsåldå Jumalalda/meidån Werran ia lunastaian Jesuxen Christuxen cautta Pyhåså Wengeså.

SWriwaldias Cuningas/armolinen Ruhtinas ia Herra/ninquin eij ole yhtåkån swrembata ia corkembata lahia/Jumalalda caickiwaldialda/jålken hånen rackan Poicans/ Meidån HErran Jesuxen Christuxen/ inhimisille annettu/cuin on hånen pyhå ja terwe-

linen sanans/ionga cautta hän on itzens ilmoittanut/ia hänen Jumaluden olemisens ia tahdons tietäwäxi tehnyt/ia caicki taiwaliset lahiat inhimisille anda ia vlgoslacapt: Nijn mös eij ole yhtäkän swrembata wahingota ia rangastusta/cuin on se/cosca Jumalan P. sana pwttu/ia mailman kijttämättömyden tähden peräti poisotetan/taica se wärin opetetan/iota sitte sewra swri ia sanomatoin sydämen pimeys ia sokeus/nijn että inhiminen eij taida oikein Jumalata tuta/hänen olemisesans ia tahdosans/eikä tiedä/cuinga hänen pitä täsä Christilisest ia Jumalisest elämän/ ia autuast tästä mailmasta ercaneman ia poislähtemän. Sillä cosca Jumalan sana/
Psal. 119. ioca on meidän talcam lyhty/ia ~~yxi~~ walkeus meidän teisäm/ninquin David hänen Psalmisans sano/Eij ylöswalgaise inhimisen sydändä/nijn eij sijnä taida olla mwta/cuin pimeys ia sokeus/Hengelisisä asioisa/eikä Jumalasta mitäkän tiedä/ninquin wanha kirconopettaia/Irenæus sano: Nemo Deum recte agnoscere poreſt, nisi Deo ipso docente. Se on: Eij yxikän taida Jumalata oikein tuta/ellei Jumala händä itze opeta/nimit-

täin

täin/hänen P. sanans cautta. Ja meille on monda esimerkiä senpäälle/ sekä Pacanoista/ iotca Jumalasta eij mitäkän tiedä. Ja muista lahcocunnista/iotca Jumalan sanan wärin opettawat/ia sen toisin kändäwät / ia oman mielens iäikin vlgostoimittawat.

Ja niin palio cuin Pacanoitten tule/ owat he niin sokiat ia tyhmät/ettei he Jumalata eikä oikein tunne/eikä palwele/sentähden ettei heillä ole Jumalan sana/eikä sen cautta ole ylöswalgaistut Ja waicka he luonosta taitawat iollakin muoto sen tietä ia ymmärtä/ että yxi Jumala on / ioca caicki on luonut ia tehnyt / ninquin P. Pawali Romarin tygö Rom. 1.
sen todista/sanoden: Se cuin Jumalasta taitan ymmärtettä/se ombi heille julkinen. Sillä Jumala heille on sen ilmoittanut/sen cautta että hänen näkymätöin menonsa / ia ijancaickinen woimans ia Jumaludens taitan nächdä cosca nijstä wari otetan/hänen tegoistans/nimittäin / mailman luomisesta. Ja Basilius sano; Totum hoc opificium mundi, est Schola agnitionis Dei. Se on: Coco tämän mailman rakennus/ on ninquin yxi Schoulu / cusa inhiminen taita oppia Ju-

malata tundeman? Nijn mös Plato sano: Convincuntur animi hominum Legibus motuum cœlestium, ut fateri cogantur esse Deum. Se on: Inhimiset tulewat taiwan yhtäläisestä lijcumisesta ia juoxusta ylitzewoitetuxi/ että heidän pitä tunnustaman olewan Jumalan/ jonga woiman cautta ne lijckuwat: Nijn eij he cuitengan tiedä cuca se Jumala on/ eli mikä hänen tahtons on. Ja sentähden owat ylösaiatellet monda Epäjumalata/ ioita he owat palwellet. Ninquin Eusebius Kiriotta/ että heille on ollut Colmekymmendä tuhatta Epäiumalata/ ioita he owat palwellet ia cumartanet. Monicahdat owat palwellet Auringota/ monicahdat Cuuta ia muita tähdeitä/ muutamat kiwiä/ puita ia cannoia/ mutamat iärjettömiä luondocappaleita. Ja täsä Suomen maalla on ollut monda Epäjumalata ioita meidän Esi Isäm pacanaitten aicana owat palwellet. Ja itzecullakin Jumalalla on ollut erinomainen wirca/ eij yxi caicki woinut eikä taitanut tehdä. Yxi ruista/ toinen ohria/ colmas cauroia pellosta/ caswattet. Yxi metzestä toinen merestä willia toij. Monicahdat raha ia rijsta annoit/ monicah-

dat cartanon ia huonen hallitzit. Mwtamat matcamiehiä tohdatit. Mwtamat olit sodan/mwtamat rauhan Jumalat. Näin sokiat ia tyhmät he owat ollet/että he owat niitä palwellet ia cumartanet sen eläwän ia totisen Jumalan siasa/niin cauwain cuin he olit ilman Jumalan sanata.

Cuinga swresa pimeydesä Pawi Romisa ia hänen soucons owat/osotta heidän Legendans/ia caikille on jwlkinen ia tiettäwä. Sillä sitte cuin he ylönannoit Jumalan pyhän sanan ia sen oikean Ewangeliumin opin/owat he pitänet inhimisten sädyiä ia niitä seurannet. Ja owat poishyliänet sen oikean ia totisen wälimiehen meidän HErran Jesuxen Christuxen/ia sen siaan asettanet muita wälimiehiä/Pyhiä miehiä ia waimoia/ioita he palwelewat ia rucoelewat. Ja itzecullakin maacunnalla owat erinomaiset wälimiehet/Patronit ia edeswastaiat: ioita he palwelewat ia rucolewat. Ja täsä Suomesa on S. Henrich ollut Patronus. On mös ioca wircamiehellä heidän Patronins/ioita he palwelewat. Samallamuoto owat heille moninaiset Patronit/ioita he rucolewat caic-

kinaiſta tuſca ia ſwaiwa waſtan. Nijn että pit=
ke olisi nijtä caickia ylösluetella/ioita he pal=
welewat ia auxihutawat. Ne helmet cuin
hellä owat/iotca he cutzuwat Patriloquia eli
Roſaria lapillorum / cuſa on wijſikymmendä
pienembätä ia wijſi ſwrembata kiwiä/ mös
kyllä oſottawat heidän ſokiudens. Sillä nij=
nen tälkin he lukewat/Engelin terwetyxen ia
Iſä meidän rucouxen / nimittäin/wijſikym=
mendä Engelin terwetystä eli Ave Maria / ia
wijſi Iſä meidän Rucouſta. Ja coſca he hel=
met colme kerta lukewat / nimittäin / ſata ia
wijſikymmendä Engelin terwetystä/ ia wijſi=
toiſtakymmendä Iſä meidän rucouſta/nijn he
owat lukenet coco Marian Pſaltarin. Ja ne
iotca ſen nijn lukewat ſawat palio aneita ia
ſyndins andexi/waica cuinga caucana ſydän
ia aiatos ſijtä on/eij ſitä kyſytä/että he waan
lukewat hywlenſa canſa ſen lugun täyten. Ja
ſijtä willitynes owat meidän eſiwanhemban
Pawin opin aicana ollet / ennen cuin tämä
ſelkiä Ewangeliumin oppi tuli walkeuten.
Waica eij caicki ſentähden ole cadotetu / iotca
Pawin wärän opin alla owat ollet/ ſillä Ju=
mala taisi monda ylhälläpitä / erinomaiſesta

lap=

lapset/iotca eij ollet wietellyt Pawin oppin/ninquin Jumala Elian Prophetan aicana warieli ia ylhällä piti seitzemen tuhatta/ iotca eij cumartanet heidän polwians Baalin edesä. Ja ilmä nijtä moni taisi tulla kätyxi cosa he cwlit Ewangeliumin Textin luettawä eli weisattawä Messusa. Monda mös Jumala wimeisellä hetkellä on kändänyt/ että he oikeasa vscosa HErran Christuxen päälle owat poisnuckunet. Ja waica me eij nijtä caickia taida tietä eli tuta / cutca ne owat ollet/ enämbi cuin Elias Propheta tiesi ne seitzemen tuhatta iotca eij palwelet Baali/ sillä hän luli hänens yxinäns olewan. Nijn cuitengin Jumala itze tietä ia tundepi ne/ ninquin P. Pawali sano Timotheuxen tygö: Se wahwa Jumalan perustos pysy sesowainen/ Ja on hänellä tämä Insigel/ Herra tunde hänen omans. 1. Reg. 19. 2. Tim, 2.

Jos me mös otama meidän eteem Sacramenterarit/ Calwenisterit ia Swinglianit/ia rupema catzelemä heidän wäärä oppians/nijn me löydäme/ cuinga swresa erheyxes he waeldawat. Sillä sitte cuin he ylönannoit Jumalan puhtan ia selkiän sanan / sewrawat he oma iärkiäns ia lihalista wissautans Sillä ninquin Pawin iouco heidän op-

pins perustawat inhimisen järien päälle / ia sen iälken tahtowat duomita Hengelisiä asioita / eikä edemä taida vsco cuin se myötä anda / ia owat sen cautta tullet niin swren erhetyxen / ettei he ainoast Altarin Sacramentisa / mutta mös caikisa opin Cappalisa enimäst wärin menewät. Niin mös caicki muut wärät lahcocunnat / iotca Jumalan selkiästä sanasta owat poisluopunet / owat swresa erhetyxesä / ia eij taida siitä vlgostulla / ennen cuin he heidän wärän oppins ylöndawat / ia ottawat Jumalan selkiän sanan wastan / ioca on se oickea lyhty ia walkeus.

Nämä ylösluetut esimerkit sekä Pacanoista / Pawin ioucosta ia Sacramenterärista kyllä osottawat / cuinga wahingolinen se on / ia cuinga swri willitys siitä tule / cosca inhiminen ylönanda Jumalan sanan ia puhtan Ewangeliumin opin / niin että hän sen cautta tule caickinaisen erhetyxen. Ja sitä edemä cuin hän JUMalan sanan walkeudesta poisculke / sitä swremban erhetyxeen hän tule. Mutta meidän tule kijtä Jumalata caickiwaldiasta / ioca hänen swlasta armostans ia hywydestäns on saattanut meitä E-

Ewangeliumin walkiuten / sen P. miehen Martinus Lutheruxen cautta / ionga Jumala tällä wijmeisellä mailman aialla / ennen sata aiastaica ylösherätti / ioca sen puhtan Ewangeliumin opin Jumalan armonia awun cautta edestoi / ia nijn wäkewästi saarnaisi ia opetti / ettei Pawi caickein hänen Cardinaleins cansa / eikä Keysarit eli Cuningat / eikä caicki Helwetin Portit taitanet sitä estä ia wastan seiso. Mutta sitä enämin cuin he sitä wastanseisoit / sitä laweamalda se vlgoslewitettin monen maacundan / Caupungin ia kylän / iotca sen mielelläns wastan otit / ia kijtit Jumalata ioca heidän sen päiwän annoi nähdä / että he sen puhtan Ewangeliumin saarnan sait cwlla. Ja Jumala hänen Ewangeliumins iouxun hänen woimallans nijn oiensi ia laijtti / että se mös on tullut meidän tygöm / iotca asuma maan äresä / ia nijn puhtast nyt meidän seasam saarnatan / cuin se Apostoliten aicana on saarnattu. Tätä swrta ia sanomatoinda hywä työtä tule meidän cwta / ia sen edestä kijttä ia ylistä Jumalata caickiwaldiasta / swlla ia sydämellä / sanoden ynnä Da-

Psal. 106. widin cansa: Kijtetty olcon HErra Israelin Jumala ijancaickisest nijn ijancaickiseen/ ia caicki cansa sanocan: Amen/ Alleluja.
Psal. 147. Sillä ninquin Dawid sano toisesa paicasa: Eij Jumala ole caikille cansalle nijn tehnyt/ eikä hänen oikiudens heille ilmoittanut. Ja ios meidän Esi Isäm olisit saanet ewllä yhden suloisen Ewangeliumin sarnan tonga me nyt ioca hetki saama yldäkyllä ewllä/ olisit he caicki heidän saatuns sichen andanet. Tule meidän mös kijtoxen cansa sitä nautita/ ia nijn meitäm käyttä/ettei Jumala meidän kijtämättömyden tähden hänen P. sanans meildä poisottaisi/ mutta saisime sitä nautita/ meidän elinaicanam/ ia meidän iälkin tulewaisen meidän iälkin. Sillä cosca ihmiset swttuwat Jumalan sanan/ ia eij tahdo sitä racasta/eikä mielelläns ewllä/ nijn hän rangaise heitä/ ninquin hän rangaisi Israelin cansan/sentähden että he swtuit sichen taiwalisen mannan corwesa. Ja lähettä ninquin
Amos, 8. Amos Prophetan tykönä selso: Nelján eij leiwän iälken/eikä iano weden iälken/ mutta Jumalan sanan iälken/nijn että heidän pitä iuoxeman ymbärins sinne ia tänne / yhdestä

merestä toisen/pohiasta itään/etzimän Jumalan sana/ia eij pidä löytämän. Ja tapattu se Jumalan oikean duomion jälken/että cosca hän otta pois hänen P sanans/nijn hän lähettä heille sen sian wäärät opetuxet. Ninquin P. Pawali Apostoli sen todista sanoden: Sentähden ettei he tahtonet otta rackautta totuden puolen/että he autuaxi tulisit/pitä Jumalan lähettämän heille wäkewät willityxet/nijn että heidän pitä walhetta vscoman sen päälle/että caicki pitä duomittaman iotca eij ole vsconet totuutta/mutta himoitzewat walhetta ia wäryttä. Saarnamiehet iotca Jumala on asettanut wartiaxi ylitze hänen cansans/pitä vscolisesta tekemän heidän wircans/opin ia manauxen cansa P. Pawalin käskyn jälkin/iota manasi hänen Opetuslastans Timotheusta sanoden: Saarna sana pitä päällen aialla ia aijati/rangaise/wadi/mana caiken hiliasuden ia opin cansa. Ja eij waiwoin hän Thimotheusta/mutta mös caickia saarnamiehiä neuwo ia mana/että he vscolisesta heidän wircans tekewät/lukemisen/saarnamisen/manauxen

2. Thes. 2.

2. Tim. 4.

ia opetuxen cansa / senpäälle että he monda saataisit ia wedäisit Jumalan tundon ia oikean vscon / ia olisit woimaliset seisoman nijtä wäärl opettaita wastan. Sillä hän kyllä tiesi / ia itze usein oli sen kiusannut / cuinga Satanas aina wiha ia waino Jumalan P. sana / ia ylöshärättä ioca hetki wäärät lahcocunnat / iotca totwutta wastan seisowat. Ja sentähden hän mös manaisi Papeta iotca olit Ephesos / Act. 20. sanoden: Nijn ottacat nyt sijs waari teistän / ia caikista laumasta / ioissa P. Hengi on pannut teidän Pispaixi / caitzeman Jumalan seuracunda / ionga hän werellens on woittanut. Sillä minä tiedän että sitte cuin minä ercanen teistä / pitä tuleman teidän secaan, hirmuiset sudet / iotca lauma eij pidä säästämän. Ja teistä itzestän pitä ylösnouseman miehet / iotca wärytta pitä puhuman ia opetuslapset tygöns wetämän. Sentähden olcat walpat ia muistacat senpäälle / että minä colmen aiastaicana yöllä ia päiwällä en ole lacannut manamast iocaista kynälen cansa. Pitä mös saarnamiehet lohduttaman heitäns sen cansa / että Jumala tahto warjella hänen seuracundans ia sen paiweliat caicki-

wiholisia wastan/ia olla woimallinen heidän saarnans cautta/ia waicutta autuuden niissä iotca vscowat. Ja ninquin meidän HErra Christus Jesus oli hänen Opetuslastens cansa/ cosca he hänen käskyns tälken saarnaisit Ewangeliumin ymbäri caiken mailman/ ia teeskeli heidän cansans / ninquin Marcus Ewangelista todista: Nijn hän wielä nyt on caickein hurscasten saarnamiesten tykönä / ia teeskele heidän cansans/että heidän saarnans menestypi ia teke swren hedelmän. Sillä eij hän ioutilasa istu Isäns oikealla kädellä/mutta anda vscolisia saarnamiehiä ia työwäke/ iotca hänen wijnatarhasans työtä tekewät opetuxen ia manauxen cansa. Ylöshärättä mös oppenet miehet / iotca eij ainoast opetuxen / mutta mös Kirioituxen cansa/swren hedelmän cansa palwelewat Jumalan seuracunda. Ja vlgostoimittawat Prophetain ia Apostolitten Kirioituxet Wanhan ia Vden Testamentin/ioista ne yxikerraiset ioilla se lahia eij ole annettu/ sawat oikean ymmerryxen Jumalan sanan päälle. Ja erinomaisest on Jumala ylöshärättänyt monda/ iotca swren ahkeruden cansa owat Kirioitta- Mar. 16.

nee

net ia tehnet vlgostoimituxet nijnen Ewangeliumitten päälle iotca ymbäri aiastaian saarnatan Jumalan Seuracunnisa/ eij yhdellä/ mutta monella kielellä/ senpäälle/ että itzecukin maacunda taidaisi omalla kielelläns nijtä lukia ia ymmärtä. Sillä waicka ne Ewangeliumit iotca saarnatan/ owat itzestäns selkiät: Nijn cuitengin eij caicki taida nijtä nijn käsittä/ eikä nijtä opetuxia cuin nijssä on sisällä swliettut vlgospoimia/ ellei ne vlgostoimiteta. Ja olisi toiwottapa että sencaltainen vlgostoimitus nijnen Ewangeliumitten päälle olisi mös meidän maan kielellä tehty/ nijn cuin se olisi kyllä tarpelinen tällä maalla/ nijn cuin mullakin/ cusa se puhdas Ewangeliumin oppi on. Mutta eij ole yxikän tahtonut otta sitä waiwa ia työtä hänen päällens/ monen muun ascaren ia työn tähden/ iotca heitä estäwät. Ja sentähdden owat monicahdat Jumaliset Inhimiset/ sekä opettaista/ että sanan cullioista minulda pytänet ia anonet/ että minä otaisin tehdäxen yhden Suomenkielen Postillan/ ioinen anomista en ole minä taitanut iongun oikiuden cansa vlgoslyödä. Erinomaisesta että minä minun wircani puolesta tunnen it-

eni olewan welcapään sihen / ia en näkyisi maan alla caiwawan sen leiwiskän cuin Jumalalda on minulle vscottu. Ja sen syn tähden olen minä ottanut eteeni tehdäxeni tämän yxikertaisen Suomenkielen Postillan eli vlgostoimituxen niinen Ewangeliumitten päälle cuin ymbäri aiastaian saarnatan Jumalan seuracunnasa / sen mitan / ia lahian iälkin cuin Jumala minulle on andanut. Ja olen sen T. än. Maij. tin. corkian nimen alla andanut präntistä vlgoskäydä / eij sentähden / että T. än. Maij. tin. sitä tarwitze / ionga Jumala on swrella opilla ia wijsaudella lahiottanut / ia mös corkiat oppenutten miesten Kirioita ioca päiwä lwke: Mutta että T. än. Maij. tin. näkisi ia tiedäisi cuinga Jumalan P. sana tällä maalla T. än. Maij. tin. alamaisten edesä saarnatan ia opetetan / ia minä minun nöyrän kijtoxen T. än. Maij. tin. wastan sen cansa osotaisin / sen swresi ylistetyn ia corkean hywän työn edestä / cuin T. än. Maij. tin. minulle ia coco saarnawirgalle armolisesta on osottanut. Nijn mös sen swren murhen edestä / cuin T. än. Maij. tin. pitä oikiasta Jumalan palweluxesta ia saarnawirgasta. Sillä T. än. Maij. tin. eij

ainoast itze racasta Jumalan sana. Muita mös tahto että se ymbäri Rotzin Rijkin T:dän. Maij:tin. alamaisten edesä / puhtast ia selkiäst saarnataisin ia opetetaisin / ia se oikia Jumalan palwellus ylöspidetäisin. Ja sitä wastan caicki wäärät opit tulisit poisesteyxi. Ja on siinä asiasa / ninquin caikisa muisa Jumalisisa menoisa / seuranut caickein Jumalisten Keisaritten ia Cuningasten esimerckiä. Ninquin mös se on suuresta ylistettäpä asia / että T:dän. Maij:tin. ioca wuosi anda pitä ymbäri coco Rotzin Rijkin tulki rucous ia paastopäiwät / ia sen cansa osotta / ettei T:dän. Maij:tin. pane hänen uscaluxens inhimisten woiman päälle / mutta Jumalan caickiwaldian päälle. Ilman monda muuta caunista meno / cuin T:dän. Maij:tin. on asettanut ia sääänyt mailmalisisa asioisa lain ia oikiuden cansa / ia muinen Christillisten ia cunnialisten menoin cansa. Joca on yxi erinomainen lahia / ia ninquin Keysari Theodosius on sanonut: Verus ornatus imperij, Se on: Erinomainen hallituxen caunistus / cosca Esiwalda on Jumalinen / ia teke hänen tahdons jälken: Saapi mös Jumalalda hywästisiugnauxen ia menesty-

xen hänen hallitus spirgasans / ninquin Cuningas Vsiasta seiso Kirjoitettu / että hänen hywin ia myöden käwi / erinomaisesta niin cauwain cuin hän etzei Jumalata. Jumala caickiwaldias ionga cautta Cuningat hallitzewat T:dän. Maij:tin. wahwistacon / että ninquin T:dän. Maij:tin. on hywin alcanut / sekä Hengeliset että mailmaliset asiat / mahdaisi mös loppun asti sijnä wahwana pysyä. Ja rucoelen minä mös nöyrästi / että T:dän. Maij:tin. tämän yxikertaisen työn hywäxi ottaisi / sitä holhoisi ia sen edestä wastaisi. Ja tämän cansa annan T:dän. Maij:tin. ynnä T:dän. Maij:tin. rackan puolison / Sen Swriwaldian / Corkiast syndynen Frowan ia Drotningin Marian Eleonoran / Rotzin / Göthin ia Wändin Drotningin / Swrifurstinnan Suomen maalla / Hertiginnan Eesthin maalla ia Carelis / Frowan Ingermannin maalla / Syndynen Margreffuinnan / Chorfurstin sugusta Brandeburgis / Prußis / etc. Minun armolisen Drotningin ia Frowan / Jumalan caickiwaldian woimalisen warieluxen alla / toiwottaden molemille T:dän. Maij:tillen. caickinaista sekä Hengelistä 2 Cro. 26.

että ewmilista hywästisiugnausta/terweyttä/ onnelista ia lewolista hallitusta/ ia woitto ylitze T. K. Maij^tin. ia Kotzin Rijkin wiholisten/ia wijmein tämän elämän iälken/ sen catomattoman cunnian crwnun/ynnä caickein Jumalan vlgoswalittuin cansa. Kirioitettu Twrũ caupungisa 28. Maij. elo DC XXI, Huona iälken HErran Christuxen syndymän.

T. K. Maij^tin.

Nöyrä alamainen ia palwelia sanasa.

Ericus E. Aboensis.

Sen Christilisen ia Jumalisen Lukian tygö.

MEidän HERran JEsuxen Christuxen vlgoswalittu Apostoli P. Petari/ hänen Ensimäises Epistolasans 4. Lugus sano: Palwelcat keskenän toinen toistan/ tocainen sen lahian täikin cuin hän on sanut. Joilla sanoilla hän neuwo ia mana/ ei ainoastans nijtä/ ioinen tygö hän sen Epistolan on Kirioittanut/ mutta caickia Christilisiä ia Jumalisia inhimisitä/ ettei he sitä lahia cuin he owat Jumalalda sanet/ itze hywäxens ainoast sitä nautitzisi ia käyttäisi: Mutta mös sen cansa palwelisit heidän lähimäistäns/ että se mös heidängin hywäxens ia hyödytyxens tulisi/ ia nijn osotaisit sen Christilisen rackauden toinen toistans wastan. Tämän Pyhän Apostolin neuwon ia manauxen minä olen mieleni pannut/ ia aiatellut cuinga minä taidaisin palwella Jumalan seuracunda ia caickia Jumalisia inhimisiä/ erinomaisest täsä Suomesa minun rackalla Isänmaalla/ sen lahian cansa cuin minä Jumalalda olen saanut/ ettei minä näkyisi ma-

han caiwawan sitä leiwistätä/ cuin minulle on vscottu/ mutta käytäisin sen Jumalan cunniaxi ia hänen seuracunnans ylösrakenuxexi. Olen sentähden tehnyt ia coconpannut tämän Suomenkielen Postillan eli vlgostoimituxen/ nijnen Euangeliumitten päälle cuin ymbäri aiastaian saarnatan Jumalan seuracunnasa (yxikertainen tosin itzestäns/ mutta cuitengin Prophetain ia Apostolitten Kirioituxisa perustetun) caickein hywäin ia Jumalisten Suomalaisten hywäxi ia opixi. Että ninquin minä eläisäni liki neliäkymmendä aiastaica saarnan ia opetuxen cansa/ olen Jumalan seuracunda tällä maalla/ Jumalan armon cautta palwellut ia sen edesseisonut/ mahdaisin mös minun cuolemani jälkin (iota minä ioca hetki odotan ia toiwon lähestywän) tämän cansa palwella nijtä/ cuin jälkin tulewat. Ja en ole sen cansa muuta etzinyt/ cuin Jumalan cunniata/ ia hänen seuracunnans parasta. Ja toiwon tämän työn olewan monella Jumalisella inhimisellä otolisen/ ninquin se mös on swurexi tarpexi. Sillä että nyt enin iouco on oppenet lukeman Catechismuxen/ ia iollakin muoto sen ymmärtäwät/ nijstä kysymisistä ia wastauxista/ iotca sekä sijhen swuremman ia wähemmän Catechismuxen owat sisälle wedetyt. Monicahdat mös owat nainä wuosina kiriasta oppenet lukeman/ nijstä A B C kirioista/ cuin heidän tygöns owat lähetetyt. Sentähden on se sangen tarpelinen/ että heillä mös olisi Suomenkielen Postilla/ iota he taidaisit lukia/

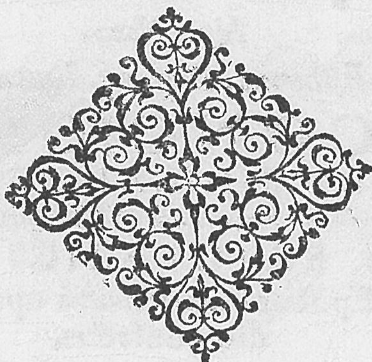
että he sen sworeman hedelmän cansa saarna ewlisit. Sillä cosca he cotona ennen cuin he kircon menewät/taica itze lukewat/taica culewat luettawan Ewangeliumin ia sen vlgostoimituxen/nijn he sen sworeman hedelmän cansa taitawat ewlla ia käsittä/mitä saarnasa saarnatan ia opetetan. Ja olen minä täsä sen iärjestyxen ia vlgostoimituxen muodonpitänyt/että cohta esipuhesa coco Summa iocaitzen Ewangeliumin päälle edespannan. Sitälikin osotetan cunga Cappalen cansa Catechismuxesa se Ewangelium yhtensopi. Sensälkin itzecukin Ewangelium iaetan enimäst cahten osan paraman muiston tähden/harwoin colmen. Textin vlgostoimituxesa itzecukin osa taas iaetan wissijn Cappalein eli asianharoin/seniälkin cuin Texti myötä anda. Ja iocainen Cappale eli asian hara lyhykäisillä sanoilla selitetän/ia ne erinomaiset asiat ia sanat cuin sijnä owat/nijn vlgostoimitetan/että se ioca luke eli cwle luettawan/taita ne ymmärtä/ia mös tietä cosca ia cwsa ne owat tapattunuet. Jälkin Textin vlgostoimituxen seurawat Opetuxet/iotca Textistä owat poimitut ia vlgosotetut itzecusakin osas/ia P. ramatun todistoxen cansa nijn wahwistetan/että caicki taitawat sitä nähdä/että ne Israelin lähteistä owat vlgosotetut. Owat mös monicahdain esimerckein sekä Wanhasta että Vdesta Testamentistä/nijn mös mailmalisista Historioista selitetyt. Ja olen minä tätä muoto (ioca taitan cutzutta Analytica ex-

pli-

plicatio Evangeliorum) sentähden sewranut/että tästä enimäst caicki Textin sanat ia asian harat iäriestäns selitetän ia vlgostoimitetan/nijn ettei mitäkän iä vlgostoimittamata/ se cuin tarwitze vlgostoimitusta. En cuitengan tahdo yhtäkän Saarnamiestä tähän Postillian erinomaisesta sito. Sillä että heille on monda corkiast oppenen miesten Postillat / ioita he taitawat lukia ia seurata. Mutta ioca tahto tätä seurata / taita iotakin otta sijtä vlgos / se seiso hänen ehdosans. Itzecukin machta walita sen cuin paras on/ainoast että Texti iäriestäns/selkiäst ia puhtast vlgostoimitetan/ia Opetuxet Jumalan sanan cansa wahwistetan ia edespannan. Ninquin mös en tahdo/ että iocu tästä pitä tilan ottaman cotona macaman/ia kircosta poisoleman / sentähden/että hänelle on Suomenkielen Postilla / iota hän cotona taita lukia/eikä mös se sentähden tehty ole: Mutta että hän sitä ahkeramasta kircosa käwisi/ia sen swreman hedelmän cansa saarna cwlisi. Sillä cosca he cotona ensistä lukewat/taicka cwlewat luettawan Ewangeliumin Textin/ia sen vlgostoimituxen / nijn he sitä paremin taitawat käsittä/mitä he sarnoisa cwlewat. Mutta ne iotca caucana kircosta asuwat / ia eij aina kircon päse / erinomaisesta cosca säiden rijdat owat/eli cowat ilmat/ia mwt laillise estet/ nijn he lukecan perhens edesä cotona tästä Postillasta. Mutta sillä wälillä owat he welcapät Kircon menemän/ia eij millkän mwoto saarna ylöncatzoman.

zoman. Ota siis hywäxi Jumalinen ia Christilinen lukia tämä työ / ia nautitze se sinun hywäxes / muistaden nijtä sinun rucouxisas / iotca Herran Christuxen lauman ylitze walwowat / ia hänen Seuracundans palwelewat. Jumala caickiwaldias hänen P. sanans meidän seasam / warjelcon ia ylhellä pitäkön / että se puhtast ia selkiäst aina opetettaisin / sekä meidän aicanam / että nijnen iotca sälken tulewat / ia me caicki mahdaisimma siittä iloita Herrasa / ia käsitäisim sen ilon ia riemun / iota eij yxikän silmä ole nyhnyt / eikä yxikän corwa cwllut / eikä yhdengän inhimisen sydämen ole astunut. Amen.

Ericus E, Aboensis.

AD
Pium & Candidum Lectorem
AUTHOR.

ACcipe nunc nostros sincerâ mente labores,
  Namq; Evangelij dogmata pura sonant.
Est stylus simplex, opus est nec grande laboris,
  Sed tamen haud prorsus commoditate caret.
Non ego mercedem vel præmia ~~exopto~~ laboris, vl Posco
  Ipse Deus reddet præmia magna suis.
Tu λόγε gnate Dei, nostris nunc annue votis,
  Hoc opus ut laudi serviat omne tuæ.

AD
Magnum Finlandiæ Ducatum
Nec Non,
Careliæ, Esthoniæ, Ingriaq; Ducatum, &c.

DE CONCIONIBUS DOMINICALIBUS,

Admodum-Reverendi & Clarissimi Domini,

DN. M. ERICI ERICI ABOENsium Episcopi meritissimi opera & studio confectis.

ILle, decus patriæ, vestris Reverendus in oris,
* Præsul judicio, consilioq; bonus,*

Sollicitas

Sollicitas inter curas, vigilesq; labores,
Assiduò quales patria vestra parit,
Hoc vivax confecit Opus, quod Finno per ævum
Postgenitus calido pectore quisq; legat;
Nomen & autoris (vestris in finibus orti)
Æternâ gratus laude, tubaq; beet;
Climmata conspicuam spargetq; per Ingrica famam,
Sic Gethicis titulo duplice notus erit.
Sed benè-promerito si quis convicia dicat,
Obscænus dantem ceu petit ore canis,
Hisq; furor maculam Livoris inurat edacem;
Hac probus ingenuo diluat ore favor.
Quod superest, illi, nutu qui cuncta gubernat
Has ego de tenero corde refundo preces;
Hujus ut exemplo Symmystæ Præsulis, almo
Post hac addiscant grata sonare Deo.
Atq; sequi pergant tanta vestigia curæ,
Sic celebres niveis gloria ducet equis,
Sol ubi justiciæ radiosus, Christus Jesus,
Corpora perpetuò nostra micare facit.

Hæc in studiorum officina Fåäsbergicâ, Anno Christiano 1621. Dominicâ, De vanæ solicitudinis interdicto, αὐτοσχεδιασὶ fudit,

M. SYLVESTER JOHAN. PHRYGIUS
Poëta Coron. Cæsarius, Neo-Gotheburgensis Pastor, Et finitimarum Ecclesiarum Superintendens.

IN EVANGELIORUM

QUÆ IN ECCLESIA DEI PER TOtum Annum ordinariè proponi ſolent Explicationes:

Reverendi & Clariſsimi Domini.

DN. M. ERICI ERICI

ABOENSIS EPISCOPI DIGniſsimi:

ODE SAPHICA.

PRÆSUL ô multum Reverende ERICE
Qui dabas nobis rudimenta prima,
Aſtra quâ Surgunt abeuntq; meta
Tempore certo.
Et Scholæ pubem, Gevalenſis aptas,
Et Scholæ mentes Aboenſis ornas,
Quo fuit nobis animus ſtudendi
Tempore culto.
Meſsibus multis, Venerande Præſul,
En gregem Chriſti viri dante prato
Paſcis, & laſſum recreas ſalubri
Flumine fontis.
Nec ſenex ceſſas laborare in agro
Pervigil Chriſti, lucubrando ſudans,
Simplices Finnos doceas ut altas
Scandere ad Aras.
Explicas Scripto vigil & fidelis
Iam Senex ſancti rudimenta Verbi,
Et via plana pariterq; docta
Myſtica tractas.
Hoc opus dignum eſt Senibus verendis,
Qui parant omni ſtudio perennem,
Ente cum ſummo & Genijs beatis
Ducere vitam.

Dive

Dive, sic semper tua laus manebit
Præsul, & clarum tua Scripta lucent
Perpetim, donec radiente Phæbo
Luceat Orbis.
Et tibi Christus titubante mundo
Arbiter morum veniens bonorum,
Magna cum Sanctis Genijsq; claris
Præmia feret.
I Liber, Finnos benecultus inter,
I Liber Mystis Methodumq; trade,
I Liber, plebem doceas adire
Regna polorum.

Honoris & observantiæ ergò scripsit

SIGFRIDUS ARONUS FORSIUS
Pastor Dryopolitanus & Astronomus.

IN PIAS ET ERUDITAS EVANGELIorum Jesu Christi enodationes, viri admodum Reverendi, atq; candore Christiani candidi

M. ERICI ABOENSIS EPISCOPI.

QVoadam gens Boreo paßim diffusa sub axe
Persliterat celebris, parturiente solo.
Olim terra ferax, nunc ecce feracior, arbos
Astra petens lato caudice tecta viret
Hæc ramos spargit densos, de his auspice Jovah
Nodis gemma salit tempore grata Deo
Postquam radices has lympha rigârat amæna
Non Præsul voluit fructibus orba foret

Terra, sed emisit fructus dulcedine plenos
Non solum labra, ast corda liquore rigans
Carmine dignus erit frondator quippe supremus
Qui deserta suâ sic recreârat ope.
Et quisquis fueris, fructus hos suscipe firmâ
Mente, sient illinc pectora firma, fides;
Cujus persimiles surgant de prole nepotes
Musto quo dulci, languida corda creent.

Hæc conferebat

M. ERICUS FABRICIUS SCHOlæ Stockholmensis Rector

IN POST-ILLA ADMODUM REVErendi & Clarissimi viri ac Domini.

DN. M. ERICI ERICI EPISCOPI Aboënsis dignissimi, de Repub. Christianâ & Literariâ in Finlandia benè promeriti, patris longe suspiciendi, &c.

Ad plebem Finnonicam.

FINNIA quæ lætis flores Cerealis aristis
Et flores verbi florida luce, sacri,
Gaude, nam quondam jacuisti tristibus umbris
Obruta, nunc fulges luce beata DEI.
Lux est illa Dei verbum, doctiq; ministri:
Quo dono majus, quæso quid esse potest?
Ut præbet stellis, Phæbus lux publica mundi
Cuncta videns nitidus, lumina clara suis.
ERICUS PRÆSUL clarus, tibi Finnia longo
Tempore hic fuerat, lux, honor atq; decus
Hoc annis in te recta est Ecclesia multis
Summa cum cura, sedulitate, fide.

Hoc

Hoc monitis pastus populus monitore paternis,
Edocuit verbum dum pius ipse Dei.
Non solum edocuit, verum committere libros
Cura fuit cultos pervigil arte typis.
Ut jam divini Catechetica dogmata verbi
Finnorum linguâ fœmina virq; legat.
En POST-ILLA, sacrę dextrâ prognata Minervę
Quæ tangis, quot habẽt res, velut arca, sacras.
Non tot Hymett' apes, non tot parit æra Corin-
Tot gazas nunquam Persica terra tulit: (thus,
Quot verbi sacri gemmas hæc continet arca.
Æterna cedro perpolienda benè.
Hic proprio cernis, mi Finne, idiomate, mysta
Quæ plebi reserat luce, docendo, sacrâ.
Hunc igitur redames librum, solersq; revolve,
Ut cadat è manibus nec patiare tuis.
Atq; Deo primum pro tanto munere gratus
Par est assiduè carmina læta canas.
Inde seni authori reverendo solvito dignas
Grates: Ingratos odit en ipse Deus.
Et dic: ò vivas felix doctissime Præsul,
Ut possis patriæ commodus esse diu,

*Debitæ observantiæ & grati-
tudinis ergò appo-
suit.*

ERICUS ERICI
Alftanus, Lector.
Th, Abo-

Errata

Errata quædam Typographica inter relegendum deprehensa sic Corrigantur.

Numerus prior paginam, posterior lineam indicat.

Pag 62. lin. 30 jordanista/ lue jordanissa.p. 77. l.11 löyett. lue löytty. p. 82. l. 2. ninquain lue ninquin. p. 83. l. 24. ylimamen lue ylimäinen. p. 89. l. 13. wanhasta lue wanhasta p. 93. l. 11. swia lue swta/ p 94. l. 14. vdesa/ lue wanhasa/ p. 156. lin 13. sanan lue samam. p. 186. l. 8. pimiällä/ lue päiwällä. p. 370. l. 28. hojotettu lue hajotettu. p. 371. l. 20. elewät caickinäisis/ lue elewät caickinaisis. p. 378. l. 13. Colmenkymmen lue colmenkymmenen. p 382. l. 9. Nÿdesta lue Nÿsuista. p. 410. l. 15. Nelänyt lue on elänyt p. 420. l 30. yhhäldä lue ylhäldä. p. 426. l. 2. cocaizesta / lue jocaitzesta. p. 446. l. 26. *operat lege operatur.* p. 457. l. 4. kekisi lue tekisi. p. 459. l. 24. Jasaac. lue Isaac p. 462. l. 20 Aropagita lege Areopagita. p. 463. l. 12. cadotexi lue cadotetuxi p. 467. l. 22. opetuslapsens lue opetuslastens/

Pag. 499. l. 4. kestyn lue kästyn. p. 504. l. 12. Cahdella ohraisella leiwällä ja wÿdhellä calalla / lue wydhellä ohraisella leiwällä ia cahdella calalla. p. 511. l. 15. untoia lue outoia/ item 23. Saastanut lue Satannut. p. 524. jänäsitens / lue jäsenitäns p. 534. l. 22. oca/ lue joca. p. 560. l. 26. ylesota / lue ylösotetta. p. 602. l. 13. muxia/ lue muruia p 612. l. 19. Cuningan lue Kenengän p. 625. l. 11 pahekioitans lue palwelioitans. p. 631. l. 27. Cuningasta/ lue Cuingasta. p. 644. l. 26. ensimätlle lue ensimätselle. p. 657 l. 20. Swren/ lue Swrun. p. 716. l. 3. nyxi lue yxi. p. 773. l. 3. luoisella lue suloisella. p. 796. opetuslapsia lue opetuslapsisa. p. 798. l. 19. loi lue oli p. 825. l. 13 sinoin lue sionin. p. 829. l. 7. duomita lue/ duomiota. p. 833. l. 5. canki lue cangia. p. 848. l. 10. jocaculmata lue jocaculmalda p. 851. l. 25. Hucydides. lue Thucydides. p. 853 l. 3. waaiti lue waati. p. 864 l. 10. lit lue olit. p 913. l. 18. lohdutta. lue lohduttaia/ p. 960. ju lue ia. p. 966. l. 11. hetuntai lue heluntai. p. 972. l. 25. Christu. lue Christuxen. p 997. l. 19. Caldataiset lue caldaiset p. 1027. l. 29. estam lue edestäm. p. 1140. l. 13. Pharaonit lue Pharaonin. p 169. l. 21. synniset lue synnysit. p. 1221. l. 27. saastoina lue saastatoina p. 1224. l. 3. suuresa lue suresta.

Leviora, candori & studio lectoris relinquimus.

Euan-